

*"Nie ma rodzica idealnego,
ale rodzic wystarczająco dobry
nie tylko zaspakaja potrzeby dziecka,
ale też pokazuje granice i porządek świata"*

Donald Winnicott

***„Gminny Program Wspierania Rodziny
w Gminie Wągrowiec
na lata 2022- 2024”***

Spis treści

	WPROWADZENIE	3
I.	PODSTAWA PRAWNA.....	5
II.	KLUCZOWE PODMIOTY I ICH ZADANIA WSPIERAJĄCE RODZINY.....	6
	a. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	7
	b. Urząd Gminy Wągrowiec.....	13
	- Referat Oświaty	13
	- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	14
	- Referat Obywatelski i Spraw Społecznych.....	14
	- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Wągrowiec.....	15
	c. Placówki oświatowe.....	16
	d. Organizacje pozarządowe.....	17
	e. Sąd i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.....	18
	f. Policja.....	19
	g. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.....	19
	h. Powiatowy Urząd Pracy.....	21
III.	DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENIE GMINY WĄGROWIEC.....	22
	a. Sytuacja demograficzna mieszkańców Gminy Wągrowiec.....	22
	b. Sytuacja rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu.....	23
	c. Powody korzystania ze wsparcia instytucji wspierających rodzinę i dziecko.....	23
IV.	CEL GŁÓWNY PROGRAMU.....	25
	a. Cele szczegółowe.....	25
	b. Przewidywane efekty i rezultaty.....	26
V.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	26
VI.	MINITORING I EWALUACJA.....	27
VII.	REALIZATORZY PROGRAMU.....	27

WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 w Gminie Wągrowiec, utworzony został w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wsparciu rodziny i pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 821 ze zm.), obowiązującą od 01.01.2012 roku. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 wyżej cytowanej ustawy Gmina ma obowiązek opracowania i realizacji trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny.

Niniejszy Program będzie kontynuacją działań z lat ubiegłych z uwzględnieniem zmian zachodzących w społeczeństwie. Głównym celem Programu jest szeroko rozumiana pomoc rodzinie wychowującej dziecko. Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych. Problemy dziecka to również problemy całej rodziny. Z ubiegim lat obserwujemy wzrost modelu partnerskiego rodziny, co także ma wpływ na proces wychowania dzieci. Może to wpłynąć na destabilizację funkcjonowania niektórych rodzin.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 w Gminie Wągrowiec zawiera także treści oraz działania związane z nowo powstałym problemem jakim jest pandemia związana z rozprzestrzenianiem się koronawirusa COVID – 19.

Fundamentem Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Wągrowiec jest więc przede wszystkim dobro dzieci, które potrzebują szczególnej pomocy ze strony dorosłych oraz troski o ich dobro. Środowisko to powinno zapewnić harmonijny rozwój, przyszłą samodzielność życiową, a także ochronę przysługujących im praw i wolności oraz dobra rodziny, która jest podstawową jednostką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym dla dziecka.

Rodzina w sposób szczególny oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system tradycji, wartości, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na swoje przyszłe życie.

Nie wszystkie rodziny prawidłowo realizują zadania opiekuńcze, wychowawcze, socjalizacyjne i ekonomiczne. W dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy zakłócające ich funkcjonowanie oraz zaburzające prawidłowy rozwój dziecka i proces wychowawczy. Podstawa do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w

odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez ich członków.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Trudności w rodzinie mogą być spowodowane różnym czynnikiem zarówno zewnętrznymi takimi jak np. bezrobocie, długotrwała choroba, pandemia i tkwiącymi w samej rodzinie tj. uzależnienia, przestępczość, przemoc w rodzinie, brak umiejętności wychowawczych, zaniedbywanie obowiązków rodzicielskich.

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc tej grupie naszego społeczeństwa może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkim, sądami i ich organami pomocniczymi, ośrodkiem pomocy społecznej, policją, instytucjami oświatowymi, służbą zdrowia, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Wsparcie rodziny powinno kształtować się w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, zapobiegawczy. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny, a w szczególności z jej aktywnym udziałem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

Działania podejmowane w ramach niniejszego Programu ukierunkowane są na ograniczanie liczby dzieci w pieczy zastępczej, a także na wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijaniu w tym środowisku umiejętności opiekuńczo – wychowawczych. Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy bardziej skuteczną i nie wymagającą aż tak dużych nakładów finansowych. Praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do środowiska rodzinnego.

Podsumowując w interesie jednostek i społeczeństwa leży prawidłowe funkcjonowanie rodziny oraz tworzenie sprzyjających warunków do jej rozwoju. Godne poparcia są wysiłki wszystkich tych, którzy pragną kształtować nowe społeczeństwo, rozpoczynając od troski o rodzinę oraz wytrwale zabiegając o jej trwałość i siłę.

I. PODSTAWA PRAWNA

Zapisy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 są spójne z aktami ustawodawstwa krajowego i międzynarodowego, takimi jak:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej;
2. Konwencja Praw Dziecka;
3. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka;
4. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372);
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.);
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
8. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.);
10. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem". (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329).
11. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 ze zm.).
12. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877 ze zm.).
13. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. (Dz. U. 2019 r. poz. 2407 ze zm.).

II. KLUCZOWE PODMIOTY I ICH ZADANIA WSPIERAJĄCE RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Ustawa również dokonuje podziału kompetencji, w tym zadań i działań pomiędzy samorządami.

Wprowadzany system wsparcia zorientowany jest na potrzeby odbiorców: rodzin i dziecka, a regułą jego działania jest dostosowywanie się i reagowanie na pojawiające się w rodzinie trudności poprzez stałe udoskonalanie oraz poszerzanie ofert pomocy. System wspierania funkcjonujący zgodnie z zasadą ponadsektorowej współpracy między podmiotami działającymi

na rzecz rodzin i dzieci, działa w ramach trzech obszarów zadaniowych:

- wspierania rodziny
- wspierania systemu pieczy zastępczej
- wspierania usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

Ponad wyznaczonymi ramami organizacyjnymi systemu, jako priorytetową przyjęto zasadę, zgodnie z którą w pierwszej kolejności zabezpieczane są kompleksowe formy pomocy rodzinie w środowisku, a tam gdzie nie jest to możliwe promuje się rodzinne formy wsparcia, jednocześnie dążąc do zmniejszenia liczby dzieci w systemie pieczy instytucjonalnej.

Na terenie Gminy Wągrowiec działa szereg podmiotów współpracujących ze sobą na rzecz wspierania rodziny i dziecka, do których należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu
- Urząd Gminy w Wągrowcu,
- Placówki oświatowo – wychowawcze,
- Poradnia Pedagogiczno - Psychologiczna w Wągrowcu

- Komenda Powiatowa Policji w Wągrowcu
- Sąd Rejonowy w Wągrowcu,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Wągrowcu
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu
- Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu
- Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego w Wągrowcu
- Organizacje pozarządowe.

Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są dokonywane zgodnie z zasadą pomocniczości.

Dostępne w ramach istniejącego systemu formy pomocy, mogą być kierowane do rodzin i dzieci w środowisku jak i tych funkcjonujących już w systemie pieczy zastępczej lub środowisku usamodzielniających się wychowanków.

a. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej Gminy Wągrowiec realizującą zadania własne gminy oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Głównym celem działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu jest ograniczanie marginalizacji osób i rodzin, pomoc w zaspokojeniu ich niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu realizuje zadania wynikające, w szczególności z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a także wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 ustanowionego uchwałą Rady Ministrów. Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu realizuje inne programy rządowe dedykowane rodzinie.

Działania pracy Ośrodka oparte są na zasadzie pomocniczości, w której pomoc nakierowywana jest na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparciu osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu możliwości otoczenia.

Działania te to praca socjalna, która jest prowadzona z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich zasobów wewnętrznych takich jak umiejętności, wiedzy, motywacji do zmiany, a także zewnętrznych zasobów tkwiących w środowisku zamieszkania osób wspieranych.

Praca socjalna dotyczy następujących działań:

- a) działania interwencyjne zmierzające do zapewnienia poczucia bezpieczeństwa socjalno-bytowego osobom, rodzinom;
- b) rozmowy wspierające i motywujące do podejmowania aktywności na rzecz wyjścia z sytuacji trudnej materialnej, bytowej, życiowej;
- c) motywowanie do podejmowania działań mających na celu przezwycięzenie trudnej sytuacji;
- d) organizowanie i inicjowanie różnych form spędzania czasu wolnego;
- e) mobilizowanie do podtrzymywania kontaktu z lokalnym środowiskiem;
- f) wskazywanie podmiotów działających na rzecz aktywizacji zawodowej;
- g) praca socjalna w oparciu o kontrakt socjalny;
- h) informowanie o możliwych formach wsparcia tkwiących w otoczeniu o zasięgu lokalnym jak i poza lokalnym;
- i) realizacja projektów socjalnych na rzecz świadczeniobiorców;
- j) współpraca ze służbami i instytucjami, które w sposób holistyczny działają na rzecz rodziny (m.in. Oświata w tym Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze, Ochrona Zdrowia, Sąd w Wągrowcu, Komenda Powiatowa Policji w Wągrowcu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Wągrowcu, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Wągrowcu, lokalni Pracodawcy, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Wągrowcu, Zakład Opiekuńczo – Leczniczy w Wągrowcu oraz Zespół Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu, Środowiskowy Dom Samopomocy w Wągrowcu, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wągrowcu, Domy Pomocy Społecznej, Dzienny Dom Seniora, Hospicjum Miłosiernego Samarytanina w Wągrowcu, Noclegownia i Jadłodajnia w Wągrowcu, prowadzona przez Stowarzyszenie Im. Ks. Jerzego Niwarda Musolfi, Zakład Aktywności Zawodowej w Gołaszewie, Stowarzyszenie MONAR - Schronisko dla Osób Bezdomnych "Markot" w Gościejewie, Stowarzyszenie Wielkopolskie Centrum Pomocy Bliźniemu w Rożnowicach i Dom Matki i Dziecka w Gnieźnie, prowadzony przez Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej, Spółdzielnia Socjalna „Wspólny Sukces” w Wągrowcu);

- k) inicjowanie posiedzeń grup roboczych w ramach prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” na rzecz wspólnego rozwiązania problemu klienta;
- l) kierowanie klientów do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog, prawnik);
- m) wspieranie w podtrzymywaniu i odbudowywaniu relacji rodzinnych;
- n) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, w tym pomoc w wypełnianiu dokumentów urzędowych;
- o) pomoc w uzyskiwaniu świadczeń: renta, emerytura, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu obejmują teren Gminy Wągrowiec, który podzielony na 5 rejonów pracy socjalnej. Rejony pracy socjalnej swoim zasięgiem obejmują następujące miejscowości:

Rejon I: Bracholin, Kiedrowo, Kołybiec, Koninek, Koźlanka Leśna, Ludwikowo, Łekno, Łukowo, Siedleczo, Werkowo, Wiśniewo.

Rejon II: Brzeźno, Stare Bukowiec, Danabórz, Grylewo, Kaliska, Kobylec Kopaszyn, Krosno, Micharzewo, Tarnowo Pałuckie.

Rejon III: Bartodzieje, Bobrowniki, Dąbkowice, Kaliszany, Kamienica, Nowe, Oporzyn, Pawłowo Żońskie, Rudnicze, Rudniczyn, Sarbka, Toniszewo, Żelice.

Rejon IV: Jakubowo, Józefowo, Łaziska, Mikołajewo, Nowa, Wieś, Ostrowo, Młyn, Pokrzywnica, Potulice, Potuły, Rąbczyn, Redgoszcz, Runowo, Runowskie, Runówko, Sady, Wiatrowiec, Wiatrowo Las.

Rejon V: Czekanowo, Dębina, Długa Wieś, Jankowo, Kurki, Łęgowo, Ochodza, Orla, Przysieczyn, Przysieka, Rgielsko, Sienno, Sieńsko, Wiatrowo.

Po przyjęciu zgłoszenia lub wniosku pracownicy po wejściu w środowisko zamieszkania klienta rozpoznają sytuację i/lub przeprowadzają wywiad środowiskowy. Przeprowadzenie wywiadu środowiskowego pozwala na zdiagnozowanie problemu, z którym boryka się osoba lub rodzina. Właściwa diagnoza pozwala na przygotowanie planu pomocy, zawierającego działania, które należy podjąć, aby sytuacja osoby/rodziny uległa poprawie. Czynności planowane przez pracownika socjalnego oraz współpracujących z nim specjalistów mają na celu stworzenie takiego planu pomocy, który pozwoli, by w możliwie krótkim czasie polepszyć sytuację rodziny.

Pozytywne efekty realizacji opracowanego planu wsparcia są możliwe wyłącznie wtedy, gdy tworzony jest przy współudziale i zainteresowaniu klienta, uzyskując jego aprobatę oraz jeśli klient aktywnie uczestniczy w jego realizacji.

W ramach zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu jest także zapewnienie opieki osobom zależnym zapewniając im opiekę w miejscu ich zamieszkania poprzez przyznanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, a także specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Kolejnym zadaniem wynikającym z ustawy o pomocy społecznej są działania w celu zabezpieczenia całodobowej opieki instytucjonalnej dla osób w podeszłym wieku, przewlekłe somatycznie chorych, przewlekłe psychicznie chorych, dorosłych, dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, osób niepełnosprawnych fizycznie oraz osób uzależnionych od alkoholu.

W swych działaniach pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu skupiają się na integrowaniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym umożliwiając im uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym poprzez regularną pracę socjalną oraz podejmowanie licznych inicjatyw, w tym realizację projektów socjalnych.

Realizując zadania z zakresu pomocy społecznej pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu współdziałają z instytucjami w ramach ogólnopolskich inicjatyw pomocowych.

Ośrodek aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi, powiatowym urzędem pracy, sądem rejonowym, domami kultury, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz szkołami przy realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, wypracowując wychodzące poza standard oferty wsparcia klientów Ośrodka, poszerza to zakres świadczonych usług społecznych, jak i angażuje beneficjentów do wspólnych działań.

Ośrodek w swych działaniach skupia się na wszechstronnym wspieraniu rodzin w wychodzeniu z trudności spowodowanych różnorodnymi problemami. Znaczącym zadaniem ustawowym gminy w zakresie wspierania rodziny jest zatrudnianie asystentów rodziny do pracy z rodziną. Asystent rodziny zajmuje się równolegle z prowadzoną przez pracownika socjalnego pracą socjalną, wsparciem i aktywizacją rodziny. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci.

Rodzina jako podstawowa komórka społeczna stwarza swoim dzieciom jak najlepsze warunki wychowawcze, dąży do stałego podnoszenia poziomu wychowawczego, poprzez polepszenie metod, środków wychowawczych. Bywają rodziny, w których warunki wychowawcze bywają zachwiane, podobnie jak jej ogólne funkcjonowanie. Rodzina, która przeżywa kryzys potrzebuje wsparcia. Pomoc możliwa jest dzięki współpracy służb zajmujących się wsparciem rodziny, dla których dobro dziecka jest najważniejsze. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – otrzymać wsparcie od gminy w postaci asystenta rodziny. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Asystent rodziny jest bliżej rodziny i jej problemów. Rola asystenta polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, zagrożonej wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzeniem wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Nadrzędnym celem pracy asystenta jest pomoc w rodzinie w zachowaniu jej integralności, przeciwdziałania konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, poprzez pomoc w osiągnięciu przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej, umożliwiającej jej wychowanie dzieci.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wągrowcu w roku 2020 na stanowisku asystenta rodziny zatrudniono 2 osoby w ramach zadaniowego czasu pracy. Wsparciem asystenta rodziny było 27 rodzin.

Zadania asystenta rodziny:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;

- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami samorządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. W przypadku, gdy nie ma możliwości zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, dzieci kierowane są do pieczy zastępczej prowadzonej w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. W sytuacji gdy dojdzie, mimo

wszystko umieszczenia dzieci poza rodziną biologiczną, praca asystenta z tą rodziną winna być kontynuowana.

Do zadań asystenta rodziny uregulowanych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dodano zadania określone w ustawie z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020, poz. 1329). Ustawa ta poszerza wachlarz zadań asystenta o koordynację wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, w szczególności dla kobiet posiadających zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Kobiety w ciąży i ich rodziny mogą każdorazowo zgłosić potrzebę objęcia wsparciem asystenta rodziny do ośrodka pomocy społecznej. Asystent rodziny – na wniosek - staje się koordynatorem działań pomocowych. W 2020 r. na terenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu nie zaistniała potrzeba uruchomienia tej formy wsparcia.

b. Urząd Gminy w Wągrowcu

Urząd Gminy w Wągrowcu zlokalizowany jest przy ul. Cysterskiej 22 w Mieście Wągrowiec. Referatami współpracującymi z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wągrowcu są:

– Referat Oświaty

Do zakresu działania Referatu Oświaty należy m. in. prowadzenie spraw związanych z działalnością przedszkoli i szkół samorządowych oraz zapewnienie im niezbędnych środków finansowych i warunków do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych i profilaktycznych, prowadzenie spraw związanych z opieką nad dziećmi w wieku do trzech lat, organizowanie nauczania integracyjnego.

– **Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wągrowcu**

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119.) oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.), wytycznych Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii z uwzględnieniem Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Przeciwdziałanie i zapobieganie powstawaniu problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków oraz tworzenie warunków sprzyjających powstrzymaniu się od ich spożywania są realizowane poprzez zwiększanie dostępności pomocy rehabilitacyjnej i terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, udzielanie rodzinom z problemami uzależnień pomocy prawnej psychospołecznej w zakresie ochrony przed przemocą w rodzinie, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii, wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych profilaktyce przeciwdziałania uzależnieniom.

– **Referat Obywatelski i Spraw Społecznych.**

Istotnym elementem wsparcia finansowego dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej jest realizacja przez Urząd Gminy w Wągrowcu zadań wynikających z ustaw: o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o dodatkach mieszkaniowych, o dodatku energetycznym oraz pomocy materialnej dla uczniów na podstawie przepisów o systemie oświaty.

Kolejnym wsparciem dla rodzin w zakresie polityki prorodzinnej państwa są w dalszym ciągu świadczenia rodzicielskie. Nowy program, który ma zachęcić Polki i Polaków do zakładania rodzin został zatwierdzony 17 sierpnia 2021 r.- mowa tu o Rodzinnym Kapitale Opiekuńczym zapisanym w Polskim Ładzie.

– Zespół Interdyscyplinarny Gminy Wągrowiec

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Wągrowiec wchodzi przedstawiciele oświaty, ochrony zdrowia, policji, Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pomocy społecznej, a także kuratorzy sądowi.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie

W ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Wągrowiec funkcjonują grupy robocze, do których należą następujące zadania:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Przez przemoc w rodzinie rozumie się jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażając te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodującą szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujący cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Osobom dotkniętym przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy w szczególności w formie:

- poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, rodzinnego,
- interwencji kryzysowej i wsparcia,
- ochrony przed dalszym krzywdzeniem przez uniemożliwianie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą bezpiecznego schronienia
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie za sprawcą przemocy lokalu pomocy w uzyskaniu mieszkania

Procedura „Niebieskiej Karty” na terenie Gminy Wągrowiec w 2020 r. była prowadzona w 31 rodzinach.

c. Placówki oświatowe.

Do gminnej bazy placówek oświatowych należą:

- Szkoła Podstawowa im. Franciszka Łakińskiego w Łaziskach
Łaziska 1, 62- 100 Wągrowiec z oddziałem przedszkolnym;
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Wągrowcu
ul. Kolejowa 14, 62-100 Wągrowiec z oddziałem przedszkolnym;
- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Stasica w Żelicach
Żelice 14a, 62-113 Żelice z oddziałem przedszkolnym i oddziałem zamiejscowym w Potulicach;
- Szkoła Podstawowa im. ks. Jakuba Wujka w Siennie
Siennie 27, 62-100 Wągrowiec z oddziałem przedszkolnym;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pawłowie Żońskim
Pawłowo Żońskie 18, 62-104 Pawłowo Żońskie;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wiatrowie
Wiatrowo 1, 62-100 Wągrowiec;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łeknie
ul. Poczтовая 7, 62-105 Łekno.

Placówka niepubliczna zarejestrowana przez Wójta Gminy Wągrowiec - Punkt Rozwoju i Terapii Dziecka „Niebieska Wyspa” Niepubliczne Przedszkole dla Dzieci z Autyzmem Kobylec, ul. Cedrowa 11, 62-100 Wągrowiec.

Dzieci z terenu gminy z ustaloną niepełnosprawnością uczęszczają również do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Wągrowcu, ul. Kcyńska 48, 62-100 Wągrowiec

W roku szkolnym 2020/2021 w placówkach szkolnych na terenie gminy uczyło się łącznie 1.121 uczniów, dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym 419.

W roku szkolnym 2020/2021 wsparciem w formie stypendium szkolnego socjalnego objęto 56 uczniów, a stypendium sportowym 2 osoby.

Placówki oświatowe oferują zajęcia pozalekcyjne oraz działania wychowawcze i profilaktyczne realizowane w oparciu o programy wychowawcze i programy profilaktyki.

d. Organizacje pozarządowe.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu współpracuje z organizacjami pozarządowymi. Do tych organizacji należą m.in.:

- Stowarzyszenie Wiejskie „Strzecha Potulice” w Potulicach
- Parafialny Zespół Caritas przy Parafii pod Wezwaniem Św. Jakuba Apostoła w Wągrowcu;
- Parafialny Zespół Caritas przy Parafii Pod Wezwania WNP w Wągrowcu;
- Stowarzyszenie im. Ks. Jerzego Niwarda Musolfi w Wągrowcu
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Żelice
- Stowarzyszenie Pisanki Runowo
- Stowarzyszenie MONAR Rożnowice, Gościejewo.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej corocznie poszerza współpracę z nowymi organizacjami pozarządowymi w celu pomocy rodzinie.

Organizacje pozarządowe realizują wsparcie dla mieszkańców Gminy Wągrowiec, zgodnie ze swoimi statutami. Działania na rzecz społeczności lokalnej w tym dla rodzin, osób samotnych, niepełnosprawnych, dzieci, w tym dzieci niepełnosprawnych, osób w podeszłym wieku oraz innych grup społecznych są zróżnicowane. Wsparcie organizacji pozarządowych pozwala na uzupełnienie możliwości Gminy Wągrowiec w zakresie wsparcia na rzecz mieszkańców zagrożonych lub wykluczonych społecznie poprzez integrację społeczną.

e. Sąd i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.

Podstawowym organem postępowania wykonawczego orzeczeń sądu powołanym do zadań wykonywanych w zespole kuratorskiej służby sądowej jest kurator sądowy. Swoje zadania wykonuje wyłącznie w oparciu o przepisy prawa, a jego obowiązki służbowe wynikają m. in. z kodeksu karnego wykonawczego, ustawy o kuratorach sądowych oraz rozporządzeń. Kurator sądowy ściśle współpracuje z kuratorem społecznym, który pełni funkcję społeczną.

Do głównych zadań kuratorów dla dorosłych należą:

- sprawowanie dozorów, w tym występowaniem z merytorycznymi wnioskami do sądu o nałożenie obowiązku,
- występowanie o odwołanie warunkowego zwolnienia,
- występowanie o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności ,
- występowanie o zwolnienie od dozoru,
- występowanie o orzeczenie kary zastępczej,
- powiadomienie sądu rodzinnego w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub zaniedbywania małoletnich,
- powiadomienie Prokuratury i Policji o fakcie uzasadniającym wszczęcie postępowania,
- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w postępowaniach karnych, jak i w postępowaniu karnym wykonawczym,
- udzielenie pomocy z funduszu pomocy postpenitencjarnej.

Natomiast w praktycznych strategiach działania polega na: poradnictwie prawnym dla osób doświadczających przemocy i pokrzywdzonych przestępstwem, kierowanie osób pokrzywdzonych do ośrodków kryzysowych i schronisk oraz placówek, gdzie mogą otrzymać wsparcie psychologiczne oraz inną pomoc, motywowanie sprawcy przemocy do podjęcia terapii w tym uzależnień, współdziałanie z organizacjami i instytucjami – Policja, Prokuratura, Ośrodek Pomocy Społecznej w tym współpraca z zespołami interdyscyplinarnymi, poradnie, ośrodki interwencji kryzysowej, schroniska dla ofiar przemocy, kierowanie podopiecznych do uczestnictwa w programach edukacyjnych i psychokorekcyjnych.

Do zadań kuratora sądowego rodzinnego należy:

- wykonywanie orzeczeń sądu rodzinnego, na podstawie których sprawuje nadzory nad rodzinami, rodzinami zastępczymi, sprawuje nadzory nad nieletnimi,
- sprawuje nadzory nad przebiegiem leczenia odwykowego,

- przeprowadza kontrolne wywiady na zlecenie sądu, w nadzorach powierzonych, w rodzinach zastępczych i w sprawach osób ubezwłasnowolnionych częściowo lub całkowicie, przeprowadzają wywiady środowiskowe na zlecenie w postępowaniach wyjaśniających i przygotowawczych nieletnich, wglądu w wychowanie, ograniczenia władzy rodzicielskiej, kontaktów małoletnich z rodzicami, umieszczenia małoletnich w placówkach, leczenie od uzależnień i osób ubezwłasnowolnionych np. umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej.

Wszystkie te działania mają na celu wsparcie w uzyskaniu pozytywnych zmian w osobowości podopiecznych w tym rodzin, przy ich świadomym udziale oraz poprawę jakości życia i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

f. Policja

Komenda Powiatowa Policji w Wągrowcu tym Wydział do Spraw Nieletnich w Wągrowcu prowadzi szereg działań na rzecz poprawy szeroko pojętego bezpieczeństwa dziecka i rodziny. W szczególności w zakresie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły, a także w szkole. Przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi w wieku przedszkolnym i szkolnym. Działania funkcjonariuszy na rzecz dziecka i rodziny realizowane są w oparciu o stałą współpracę z pedagogami szkół podstawowych i gimnazjalnych w celu rozwiązywania problemów wychowawczych z dziećmi i młodzieżą. W zakresie działań na rzecz rodzin funkcjonariusze Policji podejmują interwencje w zakresie przemocy w rodzinie. Dzielnicowi uczestniczą w posiedzeniach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Wągrowiec.

g. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie to podstawowa samorządowa jednostka organizacyjna pomocy społecznej na szczeblu powiatowym mieści się w Wągrowcu, ul. Wierzbowa 1.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu wspiera rodziny poprzez realizację zadań z zakresu powiatu wynikających z:

- ustawy o pomocy społecznej;
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W sytuacjach gdy rodzina nie radzi sobie ze sprawowaniem funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci, zostają one umieszczone w pieczy zastępczej. Rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub prawa te zostają im ograniczone. Celem pieczy zastępczej jest zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych, zapewnienie dziecku przygotowania do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Piecza zastępcza ma przede wszystkim zapewnić pracę z rodziną, mającą na celu umożliwienie powrotu dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym. Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej oraz w formie instytucjonalnej. Formy rodzinnej pieczy zastępczej-rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna) oraz rodzinny dom dziecka. Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej – placówka opiekuńczo wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, interwencyjny ośrodek preadopcyjny. Gmina zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązana jest do ponoszenia częściowych wydatków z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej w wysokości: -10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, -30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, -50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Z terenu gminy Wągrowiec w rodzinach zastępczych w 2020 roku przebywała 5 dzieci. Ośrodek pomocy prowadzi pracę socjalną z rodzinami tych dzieci pod kątem ich powrotu do rodzin biologicznych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu udziela pomocy osobom niepełnosprawnym poprzez:

- dofinansowanie ze środków PFRON do likwidacji barier: architektonicznych, w komunikowaniu, technicznych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze na podstawie odrębnych przepisów,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,

- rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wągrowcu to wyodrębniona organizacyjnie komórka w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie – realizuje zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - orzekanie o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej który osobom potrzebującym udziela poradnictwa specjalistycznego. Osoby, których sytuacja życiowa, losowa nie pozwala na przebywanie w środowisku domowym i rodzinnym mogą znaleźć czasowe schronienie w Hostelu w Antoniewie.

h. Powiatowy Urząd Pracy.

Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu znajduje się przy ul. Kolejowej. Wykonuje on zadania z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.

Przy realizacji zadań Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu współdziała z innymi instytucjami rynku pracy, organami administracji rządowej i samorządowej, z radami zatrudnienia, organizacjami pracodawców, poszczególnymi pracodawcami, związkami zawodowymi, fundacjami i stowarzyszeniami.

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENIE GMINY WĄGROWIEC.

Mając na uwadze konieczność ustalenia celów i kierunków działań Programu dokonano analizy sytuacji rodzin mieszkających na terenie Gminy Wągrowiec. Do określenia najważniejszych potrzeb, problemów oraz zasobów posłużono się danymi statystycznymi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu oraz danymi Głównego Urzędu Statystycznego.

a. Sytuacja demograficzna mieszkańców Gminy Wągrowiec

Gmina Wągrowiec to gmina wiejska. Należy do województwa wielkopolskiego, powiatu wągrowieckiego. Gmina Wągrowiec ma 12 338 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 17,6% ludności powiatu. Gmina stanowi 33,4% powierzchni powiatu.

Gmina Wągrowiec ma 12 338 mieszkańców, z czego 49,2% stanowią kobiety, a 50,8% mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców wzrosła o 9,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 37,8 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Wągrowiec zawarli w 2019 roku 59 małżeństw, co odpowiada 4,8 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to nieznacznie mniej od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz wartość porównywalna do wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,9 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 31,0% mieszkańców gminy Wągrowiec jest stanu wolnego, 56,8% żyje w małżeństwie, 3,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,6% to wdowy/wdowcy. Gmina Wągrowiec ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 36. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 2,94 na 1000 mieszkańców gminy Wągrowiec. W 2019 roku urodziło się 132 dzieci, w tym 50,8% dziewczynek i 49,2% chłopców.

W granicach administracyjnych Gminy Wągrowiec znajdują się 65 miejscowości, wchodzących w skład 43 sołectw. Siedziba władz Gminy zlokalizowana jest w mieście Wągrowcu. Gmina Wągrowiec ma charakter rolniczy, z przeważającym udziałem gospodarstw indywidualnych.

b. Sytuacja rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu

Dominującymi problemami, z którymi osoby i rodziny zgłaszały się w roku 2020 do ośrodka w celu udzielenia wsparcia to w kolejności: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i bezrobocie. Z roku na rok zmniejsza się grupa odbiorców świadczeń z systemu pomocy społecznej z powodu ubóstwa - bezpośrednio przyczyniło się do tego wprowadzenie nowego świadczenia wychowawczego (500+), które ustabilizowało sytuację finansową polskiej rodziny.

Prócz świadczeń finansowych oraz rzeczowych dedykowanych klientom pomocy społecznej istotną i znaczącą w procesie usamodzielniania klienta odgrywa praca socjalna. Jest to podstawowa działalność zawodowa pracownika socjalnego, która ma na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Jednym z kluczowych instrumentów pracy z klientem jest obopólna współpraca na linii pracownik socjalny-klient pomocy społecznej. Narzędziem współpracy jest kontrakt socjalny, czyli swoista umowa pomiędzy stronami w celu osiągnięcia zamierzonych efektów.

Ustawa o pomocy społecznej przewiduje możliwość realizacji projektów socjalnych, które przeznaczone są dla grup szczególnego ryzyka. Mają one na celu wzmocnienie potencjału klienta oraz reintegrację społeczną.

c. Powody korzystania ze wsparcia instytucji wspierających rodzinę i dziecko

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu zgodnie z ustawą o pomocy społecznej udziela wsparcia z uwagi na trudną sytuację życiową. Poniższe dane przedstawiają główne powody korzystania ze wsparcia Ośrodka.

Z pomocy finansowej i rzeczowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu w 2020 roku skorzystało w ramach zadań własnych i zleconych 247 rodzin, w tym m.in. z powodu:

- ubóstwa - 89
- bezdomności - 8

- potrzeby ochrony macierzyństwa - 30
- bezrobocie - 44
- niepełnosprawności - 107
- długotrwałej lub ciężkiej choroby - 131
- bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych prowadzenia gospodarstwa domowego - 54,
- przemocy w rodzinie -8
- alkoholizmu - 25
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego- 6
- zdarzenie losowe - 2
- sytuacja kryzysowa – 3

Ponadto w 2020 roku pracą socjalną objętych było 216 rodzin (557 osób w tych rodzinach).

IV. Cel główny programu

Celem głównym Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin Gminy Wągrowiec oraz udzielanie kompleksowej pomocy i wsparcia tym rodzinom.

a. Cele szczegółowe:

- Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze, poprzez:

- Udzielanie niezbędnej pomocy, wsparcia oraz świadczeń rodzinie przeżywającej trudności.
- Przekazywanie informacji o instytucjach niosących pomoc rodzinie;
- Zapewnienie usługi asystenta rodziny;
- Uruchomienie wsparcia psychologicznego;
- Realizacja rządowych programów do rodzin;
- Realizacja wszystkich programów uruchomionych przez Radę Gminy Wągrowiec;
- Prowadzenie profilaktyki w zakresie uzależnień;
- Poprawa standardu i jakości życia rodzin służących rozwojowi, osiągnięciu samodzielności i zaradności oraz odpowiedzialności w rodzinach.

- Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji życiowej:

- Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz pomocy w formie poradnictwa i pracy socjalnej rodzinom, które przeżywają trudności w trudnej sytuacji życiowej;
- Zapewnienie pomocy w formie posiłku w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”;
- Udzielanie pomocy w zakresie świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, dodatku mieszkaniowego i energetycznego;
- Udzielanie stypendium dzieciom i młodzieży o charakterze socjalnym oraz naukowym;
- Pomoc w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz opieki wytchnieniowej.

- Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny oraz wdrażanie nowoczesnych metod pracy z rodzinom, poprzez:

- Zapewnienie dostępu do szkoleń i superwizji osobom pracującym z rodzinom;
- Dążenie do stworzenia skutecznego systemu rozwiązywania problemów rodziny;
- Inicjowanie współpracy na rzecz rodzin,
- Promowanie interdyscyplinarnego modelu pracy z rodzinom;

- Zapewnienie pobytu dzieciom w pieczy zastępczej, poprzez:

- Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo – wychowawczej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

b. Przewidywane efekty i rezultaty.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wągrowiec na lata 2022 – 2024 w efekcie zakłada zintegrowanie wszelkich działań odpowiedzialnych podmiotów wspierania rodziny w celu wieloaspektowej, efektywnej pracy z rodziną naturalną, poprzez wzmacnianie więzi rodzinnych oraz rozwój poziomu adekwatności specjalistycznego wsparcia rodzin.

V. Źródła finansowania programu.

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych i programów celowych.

VI. Monitoring i ewaluacja.

Realizacja programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu realizacji założonych działań oraz prowadzenia ewaluacji i monitoringu.

Rezultatem monitoringu Programu będą sprawozdania roczne, zgodnie z art. 179 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

VII. Realizatorzy programu.

1. Samorząd lokalny,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wągrowcu,
3. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wągrowcu,
4. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Wągrowiec,
5. Komenda Powiatowa Policji w Wągrowcu,
6. Placówki Oświatowe
7. Organizacje pozarządowe,
8. Placówki ochrony zdrowia, publiczne i niepubliczne placówki służby zdrowia,
9. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Wągrowcu.
10. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu

Sporządziły:

Aneta Kędziora - starszy pracownik socjalny

Marlena Gajewska – starszy pracownik socjalny

Grażyna Dębowska – asystent rodziny